

12/1983. (V. 12.) MT rendelet

a zaj- és rezgésvédelemről

A Minisztertanács az emberi környezet védelméről szóló 1976. évi II. törvény 53. §-ának (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

Általános rendelkezések

1. § A rendelet célja, hogy az emberi környezet és az emberi egészség megóvása érdekében megállapítsa az azokat veszélyeztető zajok és káros rezgések elleni védelem (a továbbiakban együtt: zaj- és rezgésvédelem) alapvető szabályait.

2. § (1) E rendelet alkalmazásában

a) *veszélyes mértékű zaj*: a levegőnek az emberi környezetben észlelhető olyan mértékű és minőségű nyomásingadozása, amely meghaladja a megengedett zajterhelési (zajimissziós), illetőleg zajkibocsátási (zajemissziós) határértéket;

b) *veszélyes mértékű rezgés*: a szilárd testek olyan mértékű és minőségű ismétlődő rugalmas alakváltozása, amely meghaladja a megengedett rezgésterhelési (rezgésimissziós), illetőleg rezgés-kibocsátási (rezgés-emissziós) határértéket.

c)

(2)

(3) Veszélyes mértékűnek minősül az a zaj is, amelyre - jellegéből adódóan - határértéket nem lehet előírni, illetőleg a zajkeltés azonos körülmények között nem ismétlődő, de érzékszervi észleléssel megállapíthatóan emberek nyugalomát jelentős mértékben zavarja.

3. § A munkahelyek belső zaj- és rezgésvédelmét e rendelettel összhangban - külön jogszabály rendelkezései alapján - kell megvalósítani.

A zaj- és rezgésvédelmi követelmények érvényesítése a területrendezés során

4. § (1) A zaj- és rezgésvédelmi követelményeket a területrendezési tervekben érvényre kell juttatni. A környezetbe zajt, illetve rezgést kibocsátó és a zajtól, illetőleg rezgéstől védendő létesítményeket úgy kell tervezni, egymáshoz viszonyítva elhelyezni, hogy a zaj és a rezgés ne haladja meg a megengedett zaj-, illetve rezgésterhelési határértékeket.

(2) Az országra és meghatározott térségekre készülő regionális rendezési tervet zajvédelmi szempontból a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztériummal egyeztetni kell.

(3) A megyei regionális rendezési tervet, továbbá a településrendezési tervet zajvédelmi szempontból az első fokú környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőséggel egyeztetni kell.

EBH2002. 826. *A területi besorolás alapján megállapított zajterhelési határértéktől való eltérésre nincs jogszabályi lehetőség [1997. évi LXXVIII. tv. 3. §, 7. § és 9. § 12/1983. (V. 12.) MT r. 4. §, 12. §, 4/1984. (I. 23.) EüM r. 1. számú melléklet].*

Létesítéssel kapcsolatos zajvédelmi követelmények

5. § Zajt, illetve rezgést előidéző új üzemi létesítményt, berendezést, technológiát, telephelyet és egyéb helyhez kötött külső zajforrást (a továbbiakban együtt: üzemi létesítmény) csak olyan módon szabad tervezni, létesíteni, üzembe helyezni, meglévőt pedig bővíteni, felújítani, korszerűsíteni, valamint építési munkát végezni, hogy azok rendeltetésszerű használata, illetőleg az építési munka végzése során keletkező zaj a területre, illetve rezgés a létesítményre megengedett zaj- és rezgésterhelési határértéket ne haladja meg.

6. § (1) Zajt előidéző

a) üzemi létesítmény létesítése, üzembe helyezése, illetőleg meglévő üzemi létesítmény felújítása, bővítése és korszerűsítése esetén az építető,

b) jelentős építési munka esetén a munka megkezdése előtt a kivitelező köteles a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségtől zajkibocsátási határérték megállapítását kérni és annak megtartásáról gondoskodni.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt zajforrásokra nem kell zajkibocsátási határérték megállapítását kérni, ha a zajterhelési határérték teljesül, és erről a tervező, illetőleg a kivitelező nyilatkozik.

7. § Nem kell kibocsátási határérték megállapítását kérni akkor sem, ha az építési munka természeti csapás elhárítása érdekében vagy más sürgős közérdekű célból (pl. közművezeték meghibásodásának kijavítása) szükséges.

Ebben az esetben a zaj-, illetőleg rezgésterhelési határértékek túlléphetők. Törekedni kell azonban ilyenkor is arra, hogy az okozott zaj, illetőleg rezgés a lehető legkevesébe zavarja a lakosságot.

8. §

9. § (1) A zajkibocsátási határérték megállapítására irányuló kérelemben ismertetni kell a zajforrásokat, a helyszíni viszonyokat, a zaj csökkentésére tervezett megoldásokat, azok várható eredményét, valamint a zajkibocsátási határérték megállapításához szükséges egyéb adatokat.

(2) A zajkibocsátási határértéket az összes üzemi és építési zajforrás figyelembevételével úgy kell megállapítani, hogy a környezetbe jutó zaj a megengedett zajterhelési határértéket ne haladja meg.

(3) A zajkibocsátási határérték megállapításának módját és vizsgálati módszereit a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter határozza meg.

BH1996. 61. *A zajkibocsátási határértéket meghaladó zajkibocsátás jogkövetkezményei [1976. évi II. tv. 40. és 4. §, 12/1983. (V. 12.) MT r. 9. § (2) bek., 12. § (1) bek., 21. § (2) bek., 4/1984. (I. 23.) EüM r. 3. §].*

10. § (1) Út, vasútvonal, polgári repülőtér létesítésének, a forgalmi viszonyok lényeges és tartós megváltozását eredményező felújításának, korszerűsítésének tervezésekor - a zaj- és rezgésterhelési határértékek érvényesítése érdekében - zaj- és rezgésvédelmi munkarészt is kell készíteni, amelyben a hosszú távra tervezett forgalmat kell figyelembe venni.

(2) Autópályával, autóúttal, országos főúttal, ennek belterületi szakaszával, városi gyorsforgalmi úttal, továbbá vasútvonallal, polgári célú repülőtérrel kapcsolatos engedélyezési eljárás során - zaj- és rezgésvédelmi szempontból - be kell szerezni a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség szakhatósági állásfoglalását, ha a tevékenység a külön jogszabály szerint nem hatásvizsgálat-köteles.

(3) A zaj- és rezgésvédelmi követelmények teljesítése érdekében út, vasútvonal, polgári repülőtér létesítése, a forgalmi viszonyok lényeges és tartós megváltozását eredményező felújítása, korszerűsítése során a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség zaj-, illetőleg rezgéscsökkentő létesítmények, berendezések alkalmazását írhatja elő.

Meglevő létesítmények zaj- és rezgésvédelmi követelményei

11. § A meglévő zaj- és rezgésforrások által okozott veszélyes mértékű zajt és rezgést fokozatosan, tervszerűen csökkenteni kell.

12. § (1) A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség meglévő üzemi létesítményre - a 9. § (2) bekezdésében meghatározott módon - zajkibocsátási határértéket állapíthat meg és előírhatja annak teljesítési határidejét.

(2) Az (1) bekezdés szerinti zajkibocsátási határérték megállapításának módját és a vizsgálati módszereket a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter állapítja meg.

EBH2002. 827. *Az ingatlan tulajdonosát - az egész ingatlan vonatkozásában - megillető birtokvédelem joga a közigazgatási hatáskörbe utalt zajvédelmi határérték megállapítási eljárásban is érvényesül. A mérési pont kijelölése során nemcsak az épületet, hanem a kertet is védendőnek kell tekinteni [1959. évi IV. tv. 98. §, 100. §, 30/1994. (X. 6.) KTM r., 12/1983. (V. 12.) MT r. 12. §].*

EBH2002. 826. *A területi besorolás alapján megállapított zajterhelési határértéktől való eltérésre nincs jogszabályi lehetőség [1997. évi LXXVIII. tv. 3. §, 7. § és 9. § 12/1983. (V. 12.) MT r. 4. §, 12. §, 4/1984. (I. 23.) EüM r. 1. számú melléklet].*

BH1996. 61. *A zajkibocsátási határértéket meghaladó zajkibocsátás jogkövetkezményei [1976. évi II. tv. 40. és 4. §, 12/1983. (V. 12.) MT r. 9. § (2) bek., 12. § (1) bek., 21. § (2) bek., 4/1984. (I. 23.) EüM r. 3. §].*

13. § (1) A zajkibocsátási határérték megállapítása után minden olyan változást, amely a kibocsátási határérték túllépését eredményezi, illetőleg a túllépés mértékére jelentős hatással van (a technológia megváltoztatása, zajos gépek üzembe állítása, áthelyezése vagy leállítása stb.) 30 napon belül be kell jelenteni a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségnek.

(2) Az (1) bekezdésben előírt bejelentés alapján a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség új zajkibocsátási határértéket állapíthat meg.

14. § (1) Meglevő út, vasútvonal, polgári repülőtér forgalma által okozott, az új létesítményekre megengedett zaj-, illetőleg rezgésterhelési határértéket jelentősen túllépő zaj, illetve rezgés csökkentésére az üzemeltetőnek forgalomszervezési és egyéb intézkedéseket kell tennie. Ilyen intézkedések megtételét a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség is kezdeményezheti, továbbá a 10. § (3) bekezdésében foglaltakat is alkalmazhatja.

(2) Indokolt esetben polgári repülőtér éjszakai forgalma korlátozható.

(3) Az ország légtérben tilos polgári légiközlekedési eszköz hangsebesség feletti üzemeltetése.

15. § (1) A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség - az első fokú közegészségügyi hatóság (a továbbiakban: közegészségügyi hatóság) véleményének figyelembevételével - elrendelheti a veszélyes mértékű zajt és rezgést okozó tevékenység korlátozását, illetőleg felfüggesztését, ha a kötelezett nem teljesíti a 12. § (1) bekezdése alapján előírt kötelezettségét, és a mulasztásból a környezetre közvetlen, súlyos veszély származhat.

(2) A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség a közegészségügyi hatóság véleményének figyelembevételével az (1) bekezdésben meghatározott intézkedéseket a kötelezettségszegés teljes megszűntetése előtt feloldhatja, ha a közvetlen súlyos veszély már nem áll fenn.

Egyes ipari termékek zajvédelmi követelményei

16. § (1) A környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter

- közúti, vasúti, vízi és légi közlekedési eszközök tekintetében a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszterrel,
- munkagépek, gépek, gépi berendezések tekintetében a termék előállítása szerint illetékes miniszterrel egyetértésben állapítja meg azon termékek körét, amelyeknél azok gyártója (üzemeltetője), illetőleg importált termékek esetén importálója köteles a minőségtanúsítás során a termék zaj- és rezgésjellemzőit (pl. zajteljesítményszint, szabványos hangnyomásszint, rezgésgyorsulás, rezgéssebesség) a terméken vagy a termék kísérő iratain (műbizonylat, minőségi bizonyítvány, gépkönyv stb.) feltüntetni.

(2) Az (1) bekezdés alapján meghatározott termékekre zaj- és rezgés kibocsátási határértékeket kell megállapítani.

(3) Anyagokat, szerkezeteket és eszközöket csak abban az esetben szabad zaj- és rezgés csökkentési célra hirdetni, ajánlani és forgalomba hozni, ha azokat zaj- és rezgés védelmi szempontból is minősítették és azok zaj- és rezgésjellemzőit (akusztikai jellemzőit) feltüntetik.

(4) A zaj- és rezgés kibocsátási határérték megállapítása után a termékeket, továbbá a (3) bekezdés szerinti anyagokat, szerkezeteket és eszközöket zaj- és rezgés védelmi szempontból minősíteni kell. A minősítésre jogosult szervet - ha jogszabály másként nem rendelkezik - a termék előállítása (üzemeltetése), illetőleg behozatala szerint illetékes miniszter (országos hatáskörű szerv vezetője) jelöli ki.

(5) A zaj- és rezgés védelmi szempontból történő minőségtanúsítás és minősítés általános feltételeit a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter állapítja meg.

Zajvédelmi szempontból fokozottan védett terület

17. § (1)

(2) A fokozottan védett területre megengedett zajterhelési határértékeket az egészségügyi miniszter a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszterrel egyetértésben állapítja meg.

Csendes övezet

18. § (1) Csendes övezet alakítható ki a rendeltetése miatt zaj ellen fokozott védelmet igénylő létesítmény (egészségügyi, oktatási, művelődési stb.) körül.

(2)

Zajgátló védőterület

19. § (1) Nagymértékű és a zajterhelési határérték alá nem csökkenthető zajkibocsátást eredményező létesítmény (pl. repülőtér) környékén a lakosság és a környezet zaj elleni védelme érdekében zajgátló védőterület jelölhető ki. A védőterületen belül a zaj erőssége szerinti fokozatoknak megfelelően zajgátló övezeteket kell kijelölni.

(2) A zajgátló védőterületet a (4) bekezdésben foglalt kivétellel rendezési tervben kell kijelölni, ennek hiányában azt az építésügyi hatóság jelöli ki.

(3)

(4)

20. § A zajgátló védőterületen

a) az építésügyi hatóság előírhatja az építés (létesítés) sajátos feltételeit,
b) a rendezési terv jóváhagyására jogosult szerv, illetőleg, ha az nem rendelkezett, a területfelhasználás engedélyezésére jogosult építésügyi hatóság használati korlátozást, telekalakítási és építési tilalmat rendelhet el.

A zaj- és rezgésbírság

21. § (1) Zaj-, illetve rezgésbírság (a továbbiakban: bírság) fizetésére kell kötelezni:

a) az üzemeltetőt, illetőleg kivitelezőt, ha a zajt előidéző új üzemi létesítmény üzembe helyezését, valamint építési munka során annak megkezdését követően a számára megállapított zajkibocsátási határértéket nem tartja be, illetőleg a megengedett rezgésterhelési határértéket túllépi,

b) az üzemeltetőt, ha új út, vasútvonal, továbbá repülőtér létesítését követően okozott zaj, illetőleg rezgés meghaladja a megengedett zaj-, illetőleg rezgésterhelési határértéket.

(2) Bíróság fizetésére kell kötelezni az üzemeltetőt akkor is, ha a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség által megállapított határidőt követően a meglévő üzemi létesítmény által okozott zaj továbbra is meghaladja a megállapított zajkibocsátási, illetőleg az okozott rezgés meghaladja a megengedett rezgésterhelési határértéket.

22. § (1) A bíróság összegét a megengedett zajkibocsátási, illetőleg a zaj- és rezgésterhelési határérték túllépése mértékének, hatásának és ismétlődésének figyelembevételével kell megállapítani.

(2)

(3) A bíróság - a külön jogszabályban meghatározottak szerint - a települési önkormányzat, illetve a központi költségvetés központosított bevételeit képezi. A központosított bevétellel azonos mértékű költségvetési támogatás illeti meg a Környezetvédelmi Alap Célfeladatok fejezeti kezelésű előirányzatot.

23. § A bíróságot a zajforrás helye szerint illetékes, a 9. §-sal módosított 25. §-ban megállapított első fokú hatóság szabja ki.

24. § A bíróság kiszámításának módját a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter állapítja meg.

Záró rendelkezések

25. § (1) Zaj- és rezgésvédelmi ügyekben az elsőfokú hatósági jogkört - a (2) bekezdésben foglalt kivételekkel - a települési önkormányzat jegyzője, a főváros esetében a kerületi önkormányzat jegyzője gyakorolja az alábbi esetekben:

a) a *melléklet* szerinti tevékenységek; továbbá

b) a külön jogszabályban meghatározott, épületek védendő helyiségeiben előírt zajvédelmi követelmények teljesítésére vonatkozó; valamint

c) a külön jogszabályban meghatározott, épületekben emberre ható rezgés-követelmények teljesítésére vonatkozó ügyekben

ca) valamennyi, az adott épületen belüli, illetve

cb) az adott épületen kívüli rezgésforrás okozta rezgésterhelés esetén a melléklet szerinti tevékenységeknél.

(2) Az (1) bekezdés hatálya alá nem tartozó minden egyéb létesítmény, berendezés és tevékenység, továbbá a mellékletben felsorolt és az egyéb tevékenységek ugyanazon a telephelyen történő együttes végzése, valamint valamennyi környezeti hatásvizsgálat köteles vagy egységes környezethasználati engedélyköteles tevékenység zaj- és rezgésvédelmi ügyében az első fokú hatósági jogkört a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség gyakorolja.

26. § Az e rendelet alapján nem a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszternek hatáskörébe tartozó zaj- és rezgés-kibocsátási, továbbá a terjedéssel (transzmisszió) összefüggő követelményeket, határértékeket, valamint vizsgálati módszereket és egyéb zaj- és rezgésvédelmi előírásokat

a) a területrendezés, továbbá az épületek, építmények tekintetében a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter,

b) a közúti, vasúti, vízi és légi közlekedési eszközökkel kapcsolatban a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter és a belügyminiszter,

c) a gépek, gépi berendezések, munkagépek és más ipari termékek tekintetében a termék előállítására vonatkozó illetékes miniszter,

d) a honvédelmi tevékenységgel összefüggésben a honvédelmi miniszter,

e) országos szabványok vonatkozásában a Magyar Szabványügyi Hivatal elnöke

a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszterrel és a népjóléti miniszterrel egyetértésben állapítja meg.

27. §

28. § (1) Ez a rendelet 1984. január 1. napján lép hatályba, végrehajtásáról a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter, a népjóléti miniszter, az érdekelt miniszterek és országos hatáskörű szervek vezetői, valamint az önkormányzatok és szerveik összehangoltan gondoskodnak.

(2) A 16. § rendelkezéseit 1985. január 1. napjától kezdődően kell alkalmazni.

Melléklet a 12/1983. (V. 12.) MT rendelethez

A jegyző hatáskörébe tartozó zaj- és rezgésvédelmi ügyek

a) Az alábbi gazdasági tevékenységek (TEÁOR szerint)

- TEÁOR 01 mezőgazdaság, vadgazdálkodás
- TEÁOR 02 erdőgazdálkodás
- TEÁOR 05 halgazdálkodás
- TEÁOR 22 kiadói, nyomdai egyéb sokszorosítási tevékenység
- TEÁOR 45 építőipar
- TEÁOR 50 jármű-kereskedelem, -javítás, üzemanyag-kiskereskedelem
- TEÁOR 51 nagykereskedelem
- TEÁOR 52 kiskereskedelem
- TEÁOR 55 szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás
- TEÁOR 71 kölcsönzés
- TEÁOR 72 számítástechnikai tevékenység
- TEÁOR 73 kutatás, fejlesztés
- TEÁOR 74 egyéb gazdasági szolgáltatás
- TEÁOR 80 oktatás
- TEÁOR 85 egészségügyi, szociális ellátás
- TEÁOR 90 szennyvíz-, hulladékkezelés, szennyeződésmentesítés
- TEÁOR 91 érdekképviselés
- TEÁOR 92 szórakoztatás, kultúra, sport
- TEÁOR 93 egyéb szolgáltatás.

b) Az alábbi szolgáltatás (SZJ szerint):

63.21.24.0 parkolási szolgáltatás.

c) Egyéb lakossági zajkeltés (szomszédsági zajok, hobby-, szabadidős tevékenység).